

KKK 51-01:2020

KUULEKUSKOOTITUSE EESKIRI

<i>Dokumendi nimetus</i>	<i>Kuulekuskoolituse eeskiri</i>
<i>Dokumendi tüüp</i>	<i>Normatiivne</i>
<i>Ala</i>	<i>EKL-KKK IGP</i>
<i>EKL-KKK nr</i>	<i>51-01:2020</i>
<i>Rakendusala</i>	<i>Käesolev dokument kirjeldab rahvuslikel Kuulekuskoolituse koolitusosal võistluse läbiviimise reegleid</i>
<i>Kehtestatud</i>	<i>26.11.2019</i>
<i>Kehtestaja</i>	<i>EKL Volinike koosolek</i>
<i>Kehtib alates</i>	<i>01.01.2020</i>
<i>Seotud dokumendid</i>	<i>KKK 52-01:2020 Kuulekuskoolituse hindamisjuhised</i>

Sisukord

1	Üldine.....	5
2	Osalemisõigus	5
3	Hindamine	6
4	Üldised juhised.....	6
5	Algasend.....	8
6	Ümberpööre.....	8
7	Ettevalmistav osa istuma, lamama ja seisma jäämise harjutustes	8
8	Eesasendist algasendisse minek	9
9	Liikumisskeem kõrvalkõnni harjutuseks.....	9
10	Kuulekuskoolituse 1. aste (KK-1).....	10
10.1	Juurdepääsetavus ja hammaste näitamine (10 p)	10
10.2	Kõrvalkõnd rihmaga (15 p).....	10
10.3	Istuma jäämine (10 p).....	10
10.4	Lamama jäämine ja juurdetulek (15 p)	10
10.5	Tõke (10 p).....	11
10.6	Eseme toomine (15 p)	11
10.7	Kohale saatmine (15 p)	11
10.8	Lamamine häiritud olukorras (10 p)	12
11	Kuulekuskoolituse 2. aste (KK-2).....	12
11.1	Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p)	12
11.2	Liikumiselt istuma jäämine (10 p)	13
11.3	Liikumiselt lamama jäämine ja juurdetulek (15 p)	13
11.4	Liikumiselt seisma jäämine (10 p)	13
11.5	Puidust eseme toomine (15 p).....	14
11.6	Puidust eseme toomine üle tõkke hüpates (15 p)	14
11.7	Kohale saatmine (15 p)	15
11.8	Lamamine häiritud olukorras (10 p)	15
12	Kuulekuskoolituse 3. aste (KK-3).....	16
12.1	Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p)	16

12.2	Liikumiselt istuma jäämine (10 p)	16
12.3	Jooksmiselt lamama jäämine ja juurdetulek (15 p).....	16
12.4	Jooksmiselt seisma jäämine ja juurdetulek (10 p).....	17
12.5	650-grammise puidust viskehantli toomine (15 p).....	17
12.6	650-grammise puidust viskehantli toomine üle 1-meetrise tõkke hüpates (15 p).....	18
12.7	Kohale saatmine (15 p)	18
12.8	Lamamine häiritud olukorras (10 p)	19

1 Üldine

Kuulekuskoolituse eesmärgiks on anda koerale kuulekuse algõpetus ning tutvustada koeraomanikule põhimõtteid, mis võimaldaksid koeraga õigesti ja tulemuslikult suhelda.

Eksamitel ja võistlustel kontrollitakse koolituse tulemusi ehk koera ja koerajuhi vahelist koostööd ning koerale õpetatud käitumise taset. Eesmärgiks on ka loomasõbraliku ja terve võistlusõhkkonnaga harrastuse loomine.

2 Osalemisõigus

- 2.1 Eksamitest ja võistlustest võivad osa võtta koerad, kes on toimumispäevaks saanud 10-kuuseks. Osalevad koerad peavad olema Eestis kehtivate määruste kohaselt vaktsineeritud ja märgistatud. Tõutunnistusega koerte puhul peab eksami või võistluse toimumise päevaks esmakordsest vaktsineerimisest möödunud olema vähemalt 8 kuud.
- 2.2 Iga KK astet võib korrata nii sageli, kui soovitakse. Astmed tuleb läbida järjekorras 1-2-3 (va punkt 2.2.1 nimetatud erand). Koer võib osaleda järgmises, kõrgemas astmes vaid juhul, kui ta on eelmises astmes saavutanud koolitustulemuse.
  - 2.2.1 Ilma KK tulemuseta, kuid IGP-1 või PJK-1 tulemusega koeral on õigus osaleda KK-1 või KK-2 astmes; ilma KK tulemuseta, kuid IGP-2, IGP-3, PJK-2 või PJK-3 tulemusega koeral on õigus osaleda KK-1, KK-2 või KK-3 astmetes.
- 2.3 Koerad, kes on saanud koolitustulemuse KK kõrgemas astmes, ei saa järgmistel eksamitel ja võistlustel enam osaleda madalamas astmes.
- 2.4 Eksamil või võistlusel peab koerajuhil kaasas olema koera veterinaarpass, tõutunnistus või selle koopia (va tõutunnistusega koerad) ja võistlusraamat, kuhu tehakse sissekanne osalemise kohta. Nende dokumentide puudumisel on korraldajal õigus koerajuhti eksamile või võistlusele mitte lubada. Kui koeral ei ole veel võistlusraamatut, tuleb sellest registreerimisel korraldajale teatada, sel juhul väljastatakse võistlusraamat eksami või võistluse toimumispäeval.
- 2.5 Kui samale eksami- või võistlustasemele on registreerinud mitu koera, tuleb osalemisjärjekord kindlaks määrata loosimise teel.
- 2.6 Eksamitest ja võistlustest on keelatud osa võtta:
  1. Eksamit hindava kohtuniku omandis või kaasomandis oleval koeral

2.Haigel koeral

3.Emasel koeral 30 päeva enne oodatavat ja 45 päeva pärast poegimist

- 2.7 Indlevad emased koerad võivad eksamil ja võistlustel osaleda, kuid nad peavad olema järjekorras viimastena. Kui osaleb mitu indlevat koera, tuleb neile tagada võrdne positsioon loosimisega.
- 2.8 Ühel päeval toimuval eksamil või võistlusel võib koer osaleda vaid ühes astmes.
- 2.9 Kohtunikul on õigus katkestada sooritus, kui koer on vigastatud. Kohtunikul on õigus diskvalifitseerida koerajuht ebasportliku käitumise (näiteks soorituse ajal motivatsiooni-objektide ja/või toidu kaasaskandmine, alkoholihoobes olek), katse- eeskirjade või loomakaitseaduse rikkumise eest, samuti juhul, kui koer käitub agressiivselt või on väljunud koerajuhi kontrolli alt (lahkub soorituse ajal koerajuhi juurest ja ei tule kolmanda käsu peale tagasi).

3 Hindamine

- 3.1 Hindamisel tuleb lähtuda lisaks käesolevale eeskirjale ka eeskirjast „Kuulekuskoolituse hindamisjuhend“.
- 3.2 Maksimaalselt on võimalik saada 100 punkti. Koolitustulemuse saamiseks peab koer saama vähemalt 70% punktidest (hinne „rahuldav“). Punktide kogusumma peab olema täisarv.
- 3.3 Hinded:

Võrratu	96-100 punkti
Väga hea	90-95 punkti
Hea	80-89 punkti
Rahuldav	70-79 punkti
Mitterahuldav	0-69 punkti

- 3.4 Koerad, kes on saanud koolitustulemuse 1. astmes (vähemalt hinne „rahuldav“), saavad osaleda 2. astmes. Koerad, kes on on saanud koolitustulemuse 2. astmes (vähemalt hinne „rahuldav“), saavad osaleda 3. astmes.

4 Üldised juhised

- 4.1 Kõigi harjutuste kestel on nõutav, et koer töötaks rõõmsalt ja koerajuhile keskendunult. Lisaks

- töörõõmule tuleb jälgida ka harjutuste sooritamise korrektsust, mis peab iseenesest mõistetavalt ka harjutuste hinnetes kajastuma.
- 4.2 Eksami või võistluse ajal on keelatud kasutada ranget või poovas asendis kaelarihma. Sooritusel kasutatavad esemed (toomise, kohamärgiks olev ese) tuleb jätta korraldaja poolt ette nähtud kohta eksamiplatsil.
- 4.3 Eksam või võistlus algab raporteerimisega, kus koerajuht teatab enda ja koera nime ning osalemisklassi.
- 4.4 Kohtunik annab koerajuhile märku harjutuse alustamiseks. Lisaks tuleb kohtuniku märguannet oodata järgnevates olukordades: istuva, lamava või seisva koera juurde tagasi minekuks, lamava või seisva koera kõrvale algasendisse istuma võtmiseks, koera enda juurde kutsumiseks, koera kohamärgi juurde saatmiseks. Kõik ülejäänud, nagu pöörded, peatumised, tempomuutused jms, tehakse ilma kohtuniku märguandeta. Enne harjutuse alustamist on koerajuhil õigus esitada kohtunikule küsimusi harjutuse sooritamise kohta. Kui koerajuht unustab terve harjutuse sooritamata, informeerib kohtunik teda selle sooritamise vajadusest. Punkte selle eest ei vähendata.
- 4.5 Käsklused ei ole normatiivsed, kuid nad peavad olema ühesõnalised. Sama tegevuse jaoks tuleb kõigi harjutuste puhul kasutada sama käsklust. Juurdekutsumisel on lubatud kasutada koera nime juurdekutsumiskäskluse "siia" asemel. Koera nime liitmist ükskõik millise suulise käsklusega loetakse lisakäskluse andmiseks.
- 4.6 Kui teine koer või muu kõrvaline segaja häirib eksami- või võistlussooritust tegevat koera, võib kohtunik lasta häiritud harjutuse uuesti sooritada. Kui koerajuht eksib nõuete suhtes (näiteks ei oota kohtuniku märguannet, ei eemaldu piisavalt jms), on kohtunikul õigus nõuda valesti sooritatud harjutuse kordamist või vähendada antavaid punkte.
- 4.7 1. astmes sooritatakse harjutused 3–8 ilma rihmata. 2. ja 3. astmes sooritatakse kõik harjutused ilma rihmata. Koerajuhil peab kogu soorituse ajal jalutusrihm kaasas olema (taskus või üle õla).
- 4.8 Harjutuste vahepealsel ajal peab koer kogu aeg püsima korrektselt koerajuhi kõrval. Koera kaelarihmast kinni hoidmine ei ole lubatud. Kui koerajuht hoiab koera kaelarihmast kinni, siis esimesel korral järgneb kohtunikupoolne hoiatus ning kui kaelarihmast hoidmine kordub, siis koerajuht diskvalifitseeritakse. Toomiseset võtma minnes peab koer koerajuhiga kaasas olema. Eset ära tuues ei ole koerajuhil lubatud koeraga mängida või teda üles ergutada.
- 4.9 2. ja 3. astmes peab koerajuht rihmata kõrvalkõnni harjutuses minema läbi liikuva inimrühma. Inimrühm koosneb neljast inimesest.
- 4.10 2. ja 3. astmes kontrollitakse koera käitumist püstolilaskude ajal (kaliiber 6-9 mm). Laskmine

toimub ilma rihmata kõrvalkõnni ja paigal lamamise ajal. Kui üks koerajuht sooritab ilma rihmata kõrvalkõndi, lastakse 5-sekundilise vahega kaks lasku (tavaliselt esimene lask esimese sirge umbes 15. sammul). Koer peab jääma püstolilaskude suhtes ükskõikseks. 3. astmes ei tohi paigal lamav koer koerajuhti näha. Ebaselgetes olukordades on kohtuniku ülesanne koera reageerimine lasule kindlaks teha järgmiselt: koerajuht paneb koera rihma otsa ning kohtunik laseb umbes 15 meetri kauguselt lasu, mille ajal koer peab püsima seisvas asendis, rihm lõdvalt. Paugukartlikud koerad diskvalifitseeritakse.

5 Algasend

- 5.1 Kõik harjutused algavad ja lõppevad algasendiga. Iga harjutuse alustamiseks on algasendit lubatud võtta ainult üks kord. Algasendis istub koer tihedalt, otse, rahulikult ja tähelepanelikult koerajuhi vasaku jala kõrval nii, et koera õlg ja koerajuhi põlv on kohakuti. Harjutuste sooritamise ajal ei ole lubatud koera ergutamise eesmärgil puudutada või muul viisil mõjutada. Koera mõõdukas kiitmine on lubatud ainult peale iga harjutuse lõpetamist. Peale koera kiitmist võib koerajuht võtta uue algasendi. Igal juhul peab koera kiitmise ja uue harjutuse alustamise vahele jääma selgelt eristatav vahe (umbes 3 sekundit).
- 5.2 Algasend kõrvalkõnni harjutuse alustamiseks peab olema võetud selleks hetkeks, kui teine koerajuht on jõudnud koos koeraga püsilamamise kohta ja võtnud seal algasendi. Sellest hetkest algab hindamine mõlema koerajuhi jaoks.

6 Ümberpööre

- 6.1 Ümberpööre kõrvalkõnnil tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel tema kõrval, seejuures peab ümberpöörde sooritamise viis kogu eksamil kestel olema samasugune.

7 Ettevalmistav osa istuma, lamama ja seisma jäämise harjutustes

- 7.1 Algasendist liikuma hakates järgneb ettevalmistav osa. Koerajuht peab liikuma edasi minimaalselt 10 ja maksimaalselt 15 sammu, enne kui annab koerale käskluse harjutuse sooritamiseks. Nende harjutuse osade vahele, kus koer tuleb ette istuma ja seejärel kõrvale algasendisse, samuti nendel juhtudel, kus koerajuht pöördub tagasi istuva, seisva või lamava koera juurde, tuleb jälgida selge pausi jätmist (umbes 3 sekundit) enne järgmise käskluse andmist.
- 7.2 Algasendis ja ettevalmistavas osas esinevad vead tuleb arvesse võtta konkreetse harjutuse

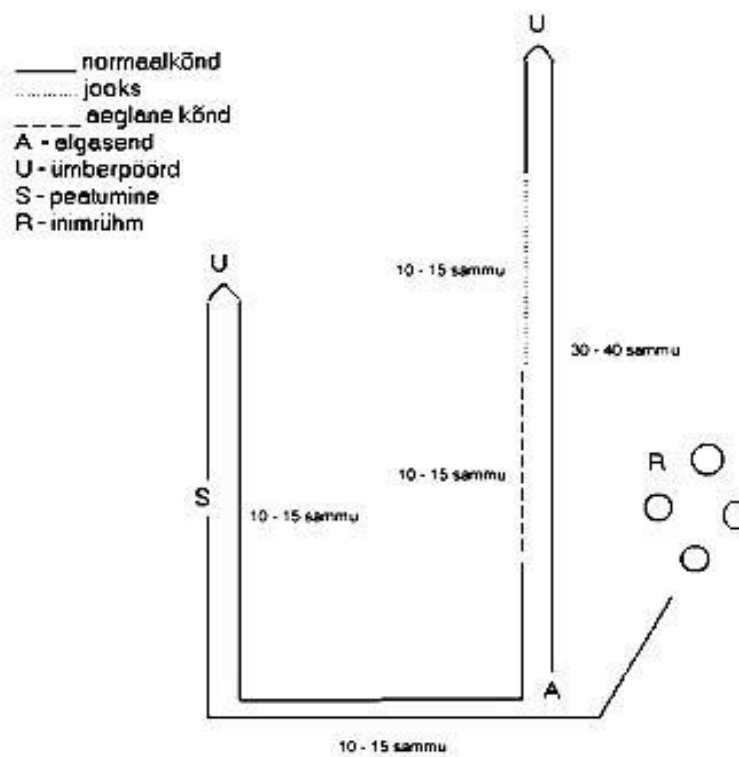

hinnangus.

8 Eesasendist algasendisse minek

- 8.1 Eest istumast võib koer algasendisse mineku sooritada nii koerajuhi tagant ringi minnes kui eest koerajuhi kõrvale pöörates.

9 Liikumisskeem kõrvalkõnni harjutuseks

10 Kuulekuskoolituse 1. aste (KK-1)

10.1 Juurdepääsetavus ja hammaste näitamine (10 p)

Käsklus: koerajuht võib soovi korral kasutada käsklust „hambad”

Harjutuse kirjeldus: Koer istub algasendis koerajuhi vasaku jala juures ja kohtuniku märguande peale demonstreerib koerajuht koera hambaid ja hambumust. Kohtunik peab käituma koera suhtes rahulikult ja ei tohi koera puudutada. Kohtunik võib tervitada koerajuhti kätlemisega.

10.2 Kõrvalkõnd rihmaga (15 p)

Käsklus: „kõrval”. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Koerajuht hoiab rihma vasakus käes ja rihm ei tohi olla pinges. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusest kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised. Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpöoret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Pärast harjutuse lõpetamist võtab koerajuht koeralt rihma ära ja paneb selle üle õla või taskusse.

10.3 Istuma jäämine (10 p)

Käsklused: „kõrval”, „istu”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu koerajuht peatub ja annab koerale käskluse „istu”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

10.4 Lamama jäämine ja juurdetulek (15 p)

Käsklused: „kõrval”, „lama”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu koerajuht peatub ja annab koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 20 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

10.5 **Tõke (10 p)**

Käsklused: „istu”, „hopp”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab algasendi sobival kaugusel tõkke ees, jätab koera käsuga sinna istuma ning liigub ise seejärel teisele poole tõket, jäädes seisma sobivale kaugusele tõkkest, näoga koera poole. Saades käskluse „hopp”, peab koer ületama tõkke sujuvalt ja riivamata ning järgneva käsuga „siia” tulema tihedalt ja otse koerajuhi ette istuma. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja maksimaalselt sama kõrge, kui on koera turjakõrgus.

10.6 **Eseme toomine (15 p)**

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektsest algasendist eseme vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse eseme toomiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides eset rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega “anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

10.7 **Kohale saatmine (15 p)**

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 20 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

10.8 Lamamine häiritud olukorras (10 p)

Käsklused: „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti, võtab seal algasendis istuval koeral rihma ära ja paneb selle üle õla või taskusse. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama (võib jätta eseme koera juurde). Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires ettenähtud suunas 20 sammu, pöörab ümber ja jääb seisma näoga koera poole. Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on lõpetanud harjutuse 3. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

11 Kuulekuskoolituse 2. aste (KK-2)

11.1 Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p)

Käsklus: „kõrval”. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusega kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised.

Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpööret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Peale skeemi läbimist järgneb kõndimine inimrühmas. Koerajuht liigub inimrühmast läbi, peatudes selles vähemalt ühe korra. Kõrvalkõnni ajal (tavaliselt esimesel sirgel) lastakse vähemalt 15 sammu kaugusel koerast 5-sekundilise vahega kaks lasku.

11.2 **Liikumiselt istuma jäämine (10 p)**

Käsklused: „kõrval”, „istu”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „istu”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

11.3 **Liikumiselt lamama jäämine ja juurdetulek (15 p)**

Käsklused: „kõrval”, „lama”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

11.4 **Liikumiselt seisma jäämine (10 p)**

Käsklused: „kõrval”, „seisa”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „seisa”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas seisma jääma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult seisva koera poole. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab istuma kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

11.5 Puidust eseme toomine (15 p)

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektsest algasendist puidust eseme vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse eseme toomiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides esett rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega “anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomisele rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

11.6 Puidust eseme toomine üle tõkke hüppates (15 p)

Käsklused: „hopp”, „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab koos koeraga algasendi sobival kaugusel tõkkest. Koerajuht viskab korrektsest algasendist puidust eseme üle tõkke. Käskluse hüppamiseks võib anda siis, kui toomisele on liikumatule paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "hopp" ja „too“ käskluste saamist (käsklus “too” tuleb anda ajal, kui koer on üle tõkke hüppamas) ületama tõkke seda riivamata, minema kiiresti ja otsejoones esemeni, selle koheselt üles võtma, seejärel tõket riivamata tagasi hüppama ning eseme kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides esett rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega “anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel

hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja maksimaalselt sama kõrge, kui on koera turjakõrgus.

Kui koerajuhi poolt visatud ese maandub liiga kaugele küljele või on koera poolt halvasti nähtav, saab koerajuht kohtuniku loal või soovitusel võimaluse eset ilma punkte kaotamata uuesti visata. Koer peab jääma istuma.

Kui koer hüppab minekuhüppel tõkke pikali, harjutust korratakse. Korratud harjutusel hinnatakse tagasihüpet ja toomist, minekuhüppe eest punkt ei anta.

11.7 Kohale saatmine (15 p)

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 30 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otse koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

11.8 Lamamine häiritud olukorras (10 p)

Käsklused: „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti ja võtab algasendi. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama. Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires ettenähtud suunas 30 sammu ja jääb seisma seljaga koera poole. Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on

lõpetanud harjutuse 6. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

12 Kuulekuskoolituse 3. aste (KK-3)

12.1 Kõrvalkõnd rihmata ja paugukatse (10 p)

Käsklus: „kõrval“. Käskluse andmine on lubatud ainult liikumist alustades ja tempomuutustel.

Harjutuse kirjeldus: Kõrvalkõnd sooritatakse skeemi järgi. Koer liigub tähelepanelikult, rõõmsalt, keskendunult ja otse koerajuhi vasakul küljel nii, et koera abaluu on kohakuti koerajuhi põlvega. Kui koerajuht peatub, peab koer käsklusest kiiresti ja otse tema kõrvale istuma. Liikumiskiirusteks on normaalne kõnnitempo, jooksmine ja aeglane kõndimine. Pöörded on 90- ja 180-kraadised. Normaalse kõnnitempoga liikudes tuleb skeemis sooritada vähemalt 2 parem-, 1 vasak- ja 2 ümberpööret. 180-kraadine pööre (ümberpööre) tehakse suunaga vasakule. Koer võib minna ümber koerajuhi või püsida kogu pöörde vältel kõrval, mõlemal juhul tuleb pööret kogu eksami jooksul sooritada samal viisil. Peale skeemi läbimist järgneb kõndimine inimrühmas. Koerajuht liigub inimrühmast läbi, peatudes selles vähemalt ühe korra. Kõrvalkõnni ajal (tavaliselt esimesel sirgel) lastakse vähemalt 15 sammu kaugusel koerast 5-sekundilise vahega kaks lasku.

12.2 Liikumiselt istuma jäämine (10 p)

Käsklused: „kõrval“, „istu“

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 sammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „istu“. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas istuma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 15 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult istuva koera poole. Kohtuniku märguandel tuleb koerajuht tagasi koera kõrvale.

12.3 Jooksmiselt lamama jäämine ja juurdetulek (15 p)

Käsklused: „kõrval“, „lama“, „siia“, „kõrval“

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga

liikumist ja hakkab jooksuma. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 jooksusammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „lama”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas lamama. Pärast käsklust jookseb koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

12.4 Jooksmiselt seisma jäämine ja juurdetulek (10 p)

Käsklused: „kõrval”, „seisa”, „siia”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht alustab korrektsest algasendist koos vabalt kõrval kõndiva koeraga joostes liikumist. Ettevalmistavas osas liigub koer tähelepanelikult, rõõmsalt, kiirelt ja keskendunult koerajuhiga kaasa, säilitades otsest asendit koerajuhi põlve kõrval. Pärast 10-15 jooksusammu annab koerajuht peatumata ning liikumiskiirust muutmata koerale käskluse „seisa”. Käskluse peale peab koer koheselt ja liikumissuunas seisma jääma. Pärast käsklust liigub koerajuht tagasi vaatamata 30 sammu edasi, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult seisva koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

12.5 650-grammise puidust viskehantli toomine (15 p)

Käsklused: „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht viskab korrektsest algasendist korraldaja poolt ette nähtud 650-grammise viskehantli vähemalt 15 sammu kaugusele. Käskluse hantli toomiseks võib anda siis, kui viskehantel on liikumatult paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "too" käskluse saamist minema kiiresti ja otsejoones viskehantlini, selle koheselt üles võtma ning kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides viskehantlit rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega “anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma

paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab eseme kätte kohalt liikumata.

12.6 **650-grammise puidust viskehantli toomine üle 1-meetrise tõkke hüppates (15 p)**

Käsklused: „hopp”, „too”, „anna”, „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht võtab koos koeraga algasendi sobival kaugusel tõkkest. Koerajuht viskab korrektsest algasendist korraldaja poolt ette nähtud 650-grammise viskehantli üle tõkke. Käskluse hüppamiseks võib anda siis, kui viskehantel on liikumatule paigale jäänud. Koerajuhi kõrval vabalt ja rahulikult istunud koer peab pärast "hopp" ja „too“ käskluste saamist (käsklus “too” tuleb anda ajal, kui koer on üle tõkke hüppamas) ületama tõkke seda riivamata, minema kiiresti ja otsejoones viskehantlini, selle koheselt üles võtma, seejärel tõket riivamata tagasi hüppama ning viskehantli kiiresti ja otsejoones koerajuhile tooma. Koer peab istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette, hoides viskehantlit rahulikult suus nii kaua, kuni koerajuht selle pärast umbes 3-sekundilist pausi käsklusega “anna” temalt ära võtab. Koerajuht peab seejärel hoidma toomiseset rahulikult oma paremas väljasirutatud käes. Käsklusega "kõrval" tuleb koer koerajuhi vasaku jala juurde algasendisse. Harjutus loetakse sooritatuks, kui koerajuht saab viskehantli kätte kohalt liikumata. Tõke peab olema 1-1.5 meetri laiune ja 1 meetri kõrgune.

Kui koerajuhi poolt visatud viskehantlel maandub liiga kaugele küljele või on koera poolt halvasti nähtav, saab koerajuht kohtuniku loal või soovitusel võimaluse eset ilma punkte kaotamata uuesti visata. Koer peab jääma istuma.

Kui koer hüppab minekuhüppel tõkke pikali, harjutust korratakse. Korratud harjutusel hinnatakse tagasihüpet ja toomist, minekuhüppe eest punkt ei anta.

12.7 **Kohale saatmine (15 p)**

Käsklused: „lama”, „koht”, „siia”, „kõrval”, „koht”, „lama”, „istu” või „kõrval”

Harjutuse kirjeldus: Koerajuht paneb koera käsklusega "lama" ja "koht" eelnevalt maha pandud eseme juurde lamama, eemaldub 40 sammu, peatub ja pöörab seejärel ümber oma rahulikult ja tähelepanelikult lamava koera poole. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera enda juurde kasutades käsku „siia” või koera nime. Koer peab tulema rõõmsalt, kiirelt ja otsejoones koerajuhi juurde ja istuma tihedalt ja otse koerajuhi ette. Pärast käsklust „kõrval” läheb koer kiirelt ja otse

koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse. Kohtuniku märguandel annab koerajuht koerale käskluse "koht", mille peale koer läheb kiirelt ja otsejoones kohamärgiks oleva eseme juurde ja lamab. Koos suulise käsklusega „koht“ on lubatud osutada käeviipega koha suunas, kuid see ei tohi olla jätkuv. Kui koer on jõudnud esemeni, võib üks kord anda käskluse "lama". Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast umbes 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.

12.8 Lamamine häiritud olukorras (10 p)

Käsklused: „lama“, „istu“ või „kõrval“

Harjutuse kirjeldus: Enne kui teine koerajuht alustab kuulekuseharjutusi, läheb koerajuht koos koeraga kohtuniku poolt määratud punkti ja võtab algasendi. Kohtuniku märguandel paneb koerajuht koera käsklusega lamama. Koerajuht eemaldub eksamiplatsi piires 40 sammu ja lahkub seejärel koera vaateväljast (varjesse). Koer peab lamama rahulikult, kuni teine koer on lõpetanud harjutuse 6. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera kõrvale ja annab pärast 3-sekundilist pausi kohtuniku märguandel koerale käsu „kõrval“. Koer peab tulema kiirelt ja otse koerajuhi vasaku jala kõrvale algasendisse.